

BEHAVIORÁLNÍ EKONOMIE

3. ČÁST: PSYCHOLOGICKO-SOCIOLOGICKÉ DŮVODY IRACIONÁLNÍHO ROZHODOVÁNÍ

Ing. Omar Ameir, Ph.D.

3. Psychologicko-sociologické důvody iracionálního rozhodování

3.1 Iracionalita a iracionalismus

3.2 Podstata iracionálního rozhodování

3.1 Iracionalita a iracionalismus

- Iracionalita:
  - opak racionality;
  - absence nebo **nepoužívání rozumu**, logiky, myšlení (ne pouze v pejorativním smyslu);
  - nerozumnost, nepochopitelnost rozumem, logikou;
  - nerespektování faktů, kauzalit;
  - nepotřebnost zdůvodňování metod a cílů (logicky je vysvětlit nejde);
  - dle teorie: nesleduje smysl ani užitečnost věcí (ne vždy pravdivé!!!);

3.1 Iracionalita a iracionalismus

- Iracionalita:

- příčiny:

- genetické (biologické a psychologické);

- kulturní;

- iracionální jsou i mozkové procesy – rozumné (racionální) myšlení tvoří jen menší část mozkové činnosti, psychiky a lidského jednání;

- existuje rozsáhlá oblast funkcí vrozených, instinktivních, automatických, reflexních (např. sexualita, emoce, umění apod.);

- část mozkových procesů tedy patří do rámce iracionality.

3.1 Iracionalita a iracionalismus

- Iracionalismus:
  - opak racionalismu;
  - směr zakládající výklad světa, člověka, poznání, jednání na nějakém iracionálním principu;
  - označení pro postoje a názory, které zpochybňují:
    - **schopnost lidského rozumu pravdivě poznávat skutečnost;**
    - **rozumovou poznatelnost skutečnosti (skutečnost je složitá);**
    - **možnost rozumného a rozumového vedení života**
  - obvykle má pejorativní charakter (což není vždy pravda!!!).

3.2 Podstata iracionálního rozhodování

- Racionální rozhodování:
  - rozhodování na základě rozvahy, případně rozumných účelů a cílů, které lze obhájit exaktními argumenty;
- Iracionální rozhodování:
  - rozhodování, které je kromě rozumných účelů a cílů motivováno taktéž emocemi a intuicí (pouze exaktními argumenty obhájit nelze);

3.2 Podstata iracionálního rozhodování

- Racionální rozhodování:
  - má na zřeteli maximalizaci dosažení vytýčeného cíle;
- Iracionální rozhodování:
  - nemá na zřeteli maximalizaci dosažení vytýčeného cíle???
  - samozřejmě, že má, ale vytýčený cíl není zcela racionální → iracionální rozhodování má na zřeteli maximalizaci dosažení ne zcela racionálního cíle.

Děkuji za pozornost